

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα με τίτλο: Η πρόσληψη της σύγχρονης τέχνης από μαθητές του νηπιαγωγείου. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας κατά το έτος 2012 στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Υπεύθυνη προγράμματος: Αλεξάνδρα Μποκογιάννη.

Βασικό Ερώτημα: Μπορεί μέσω της σύγχρονης ελληνικής τέχνης να διδαχθούν βασικές γνωστικές έννοιες σε μαθητές του νηπιαγωγείου; Αυτό που θέλω να εξετάσω είναι αν με αφορμή κάποια έργα μπορώ να θίξω συγκεκριμένες γνωστικές έννοιες (γλώσσα, μαθηματικά, μελέτη του περιβάλλοντος και δημιουργική έκφραση) που διδάσκονται στο νηπιαγωγείο. Και αν με τη βοήθεια των εκάστοτε έργων η πρόσληψη του στόχου επιτυγχάνεται με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο.

Επιλογή Δείγματος: Μαθητές της τελευταίας τάξης του νηπιαγωγείου διότι τα παιδιά της συγκεκριμένης ηλικίας αρχίζουν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις σε συγκεκριμένα πεδία, καθώς δεν έχουν ακόμα διαμορφώσει πεποιθήσεις. Επιπλέον τα παιδιά διαθέτουν πλούσια φαντασία και εκφράζουν απόψεις περισσότερο με το συναίσθημα και λιγότερο με την νόηση. Το δείγμα μου είναι οι 17 μαθητές ενός Ιδιωτικού Νηπιαγωγείου, στη Σταμάτα Αττικής.

Επιλογή Έργων: Η επιλογή των έργων αφορούσε αποκλειστικά σε έλληνες καλλιτέχνες, που γεννήθηκαν μεταξύ του 1923 έως το 1945.

Στόχοι Έργων – Γνωστικό Αντικείμενο:

<u>Καλλιτέχνης</u>	<u>Τίτλος</u>	<u>Στόχος</u>	<u>Γνωστικό Αντικείμενο</u>
Τάκης Στεφάνου	Συν-Πλην	Η μάθηση των γεωμετρικών σχημάτων και η σχεδιάσή τους.	Μαθηματικά
Γιάννης Γαίτης	Crowds of people	Η εφαρμογή αριθμητικών πράξεων.	Μαθηματικά
Γιάννης Κουνέλλης	Χωρίς τίτλο	Η διατροφή ως μια από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου.	Μελέτη του περιβάλλοντος, η αγωγή της υγείας
Όπυ Ζούνη	Χαρταετός	Η εξάσκηση της παρατηρητικότητας και της φαντασίας.	Δημιουργική έκφραση
Λουκάς	Reconstruction	Η ένδυση αποτελεί μια από τις	Μελέτη του περιβάλλοντος,

Σαμαράς	#105	βασικές ανάγκες του ανθρώπου.	η αγωγή της υγείας
Stephen Antonakos	The life of artist	Κάθε παιδί να μπορέσει να ιεραρχήσει τι αντικείμενα θεωρεί σημαντικά στη ζωή του, αν έπρεπε να τα τοποθετήσει μέσα σε ένα μαξιλάρι.	Μελέτη του περιβάλλοντος, το προσωπικό περιβάλλον κάθε παιδιού
Παύλος	Οι σημαίες της Ευρώπης	Η μάθηση τι είναι και πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση.	Μελέτη του περιβάλλοντος, το ευρύτερο περιβάλλον της ευρωζώνης
Αλέξης Ακριθάκης	Δώδεκα Ιστορίες	Η σύνδεση του ζωγραφικού έργου με την αφήγηση ιστοριών.	Γλώσσα, συγκεκριμένα η διαδικασία της αφήγησης
Βλάσης Κανιάρης	Άτιτλο	Μαθαίνω για την προστασία του περιβάλλοντος.	Μελέτη του περιβάλλοντος, το φυσικό περιβάλλον
Chryssa (Χρύσα Βαρδέα)	Denise Rene Exhibition Poster	Η σύνδεση του προφορικού λόγου με τον γραπτό.	Γλώσσα, συγκεκριμένα σχεδίαση του ονόματος

Μέθοδος Υλοποίησης: Μία φορά την εβδομάδα με διάρκεια 1.30'. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα χωρίζεται σε τρία μέρη: 1ο μέρος συζήτηση, διάρκεια 45 λεπτά, 2ο μέρος δημιουργία εικαστικού έργου, διάρκεια 30 λεπτά, 3ο μέρος παρουσίαση έργου και συζήτηση, διάρκεια 15 λεπτά.

1^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 20 Ιανουαρίου 2012

Καλλιτέχνης: Τάκης Στεφάνου - Τίτλος έργου: Συν-Πλην, 1992

Αριθμός παιδιών: 13 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η μάθηση των γεωμετρικών σχημάτων και η σχεδίασή τους.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας το αντίγραφο του έργου

Ερωτήσεις: Τι νομίζετε ότι βλέπετε; Τι χρώματα έχει πάνω ο πίνακας; Ποια γεωμετρικά σχήματα γνωρίζετε, εκτός από τον κύκλο που υπάρχει στο συγκεκριμένο έργο; Ποιο είναι το αγαπημένο σας σχήμα;

Στη συνέχεια παρουσίασα κάποια σχήματα και ζήτησα να μου πουν ποια είναι:

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δυο ομάδες (κοριτσιών – αγοριών). Σε κάθε παιδί δόθηκε ένα κομμάτι χαρτόνι πάνω στο οποίο θα μπορούσε να ζωγραφίσει, με μαρκαδόρους και ξυλομπογιές, ελεύθερα γεωμετρικά σχήματα χρωματίζοντάς τα και στη συνέχεια θα τα έκοβε με το ψαλίδι. Τέλος κάθε ομάδα έπρεπε να συνεργαστεί για να δημιουργήσει τη ζωγραφιά της.

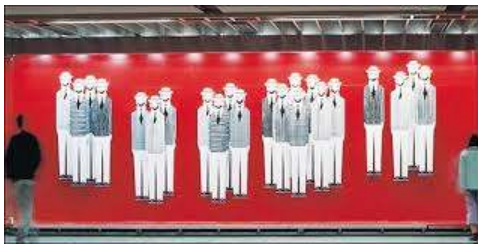
3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

Στο τέλος όλα τα παιδιά συμφώνησαν να ενωθούν οι δυο ζωγραφιές σε μία. Και συγκεκριμένα η μεγάλη καμινάδα στη ζωγραφιά των αγοριών να λειτουργήσει ως τσουλήθρα στη ζωγραφιά των κοριτσιών για να μπορούν να τους επισκέπτονται.

2^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 27 Ιανουαρίου 2012

Καλλιτέχνης: Γιάννης Γαϊτής - Τίτλος έργου: Crowds of people, 1981-1982

Αριθμός παιδιών: 16 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η εφαρμογή αριθμητικών πράξεων.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας το αντίγραφο του έργου επιλέγοντας ένα μέρος του έργου με 11 «Ανθρωπάκια».

Ερωτήσεις: Πόσα «Ανθρωπάκια» υπάρχουν; Πόσες ομάδες με «Ανθρωπάκια» υπάρχουν; Πόσα «Ανθρωπάκια» υπάρχουν σε κάθε ομάδα; Πόσα παιδάκια έχει η δικής σας ομάδα; Να περιγράψετε τα «Ανθρωπάκια» Πού πηγαίνουν όλα μαζί τα «Ανθρωπάκια»;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου, δίνοντάς τους μία μεγάλη και μία μικρή φιγούρα ίδια ακριβώς με τα «Ανθρωπάκια» του Γαϊτή και ένα λευκό χαρτί Α4 για να τα ζωγραφίσουν όπως ακριβώς θέλουν μέσα σε κάποιο περιβάλλοντα χώρο χρησιμοποιώντας μαρκαδόρους, ξυλομπογιές και κραγιόν.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

3^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 17 Φεβρουαρίου 2012

Καλλιτέχνης: Γιάννης Κουνέλλης - Τίτλος έργου: Χωρίς τίτλο, 1969

Αριθμός παιδιών: 10 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η διατροφή ως μία από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας σε φωτοτυπία το έργο του καλλιτέχνη.

Ερωτήσεις: Τι νομίζετε ότι έχουν αυτά τα σακιά μέσα; Ποια είναι τα όσπρια; Γιατί πιστεύετε ότι ο καλλιτέχνης επέλεξε να βάλει όσπρια μέσα στα σακιά; Ποιο είναι το αγαπημένο σας φαγητό;

Στη συνέχεια παρουσίασα τέσσερα σακουλάκια, που μέσα είχα τοποθετήσει όσπρια, και παίξαμε το παιχνίδι «Μάντεψε τι έχουν;». Τα παιδιά με την αφή θα προσπαθούσαν να καταλάβουν τι περιέχει μέσα το κάθε σακουλάκι.

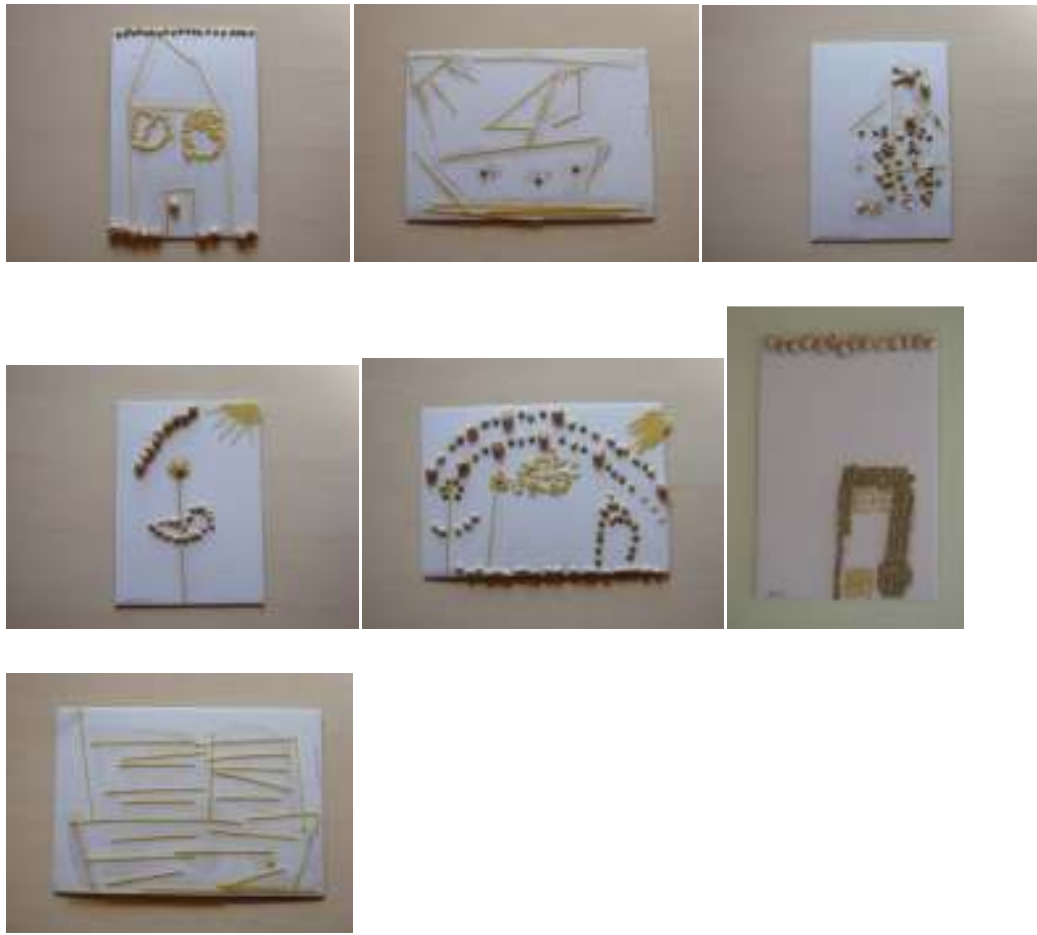
Στη συνέχεια τους παρουσίασα την Πυραμίδα της Μεσογειακής Διατροφής.

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου. Υλικά μια κάρτα (14,5x21cm) και φακές, ρύζι, μακαρόνια, φασόλια, ρεβίθια και μακαρόνια σε σχήμα αστεράκι

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

4^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 28 Φεβρουαρίου 2012

Καλλιτέχνης: Όπυ Ζούνη - Τίτλος έργου: Χαρταετός, 2001

Αριθμός παιδιών: 10 - Διάρκεια 1.30΄

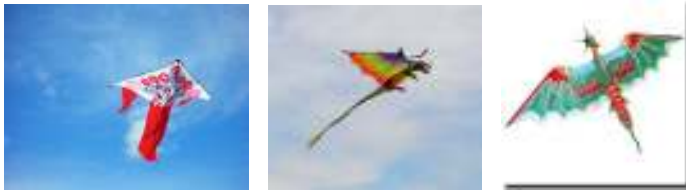
Στόχος: η εξάσκηση της παρατηρητικότητας και της φαντασίας.

1^ο στάδιο: Συζήτηση παρατηρώντας το αντίγραφο του έργου.

Ερωτήσεις: Τι νομίζετε ότι βλέπετε; Αναγνωρίζετε κάποιο γεωμετρικό σχήμα; Υπάρχουν ίδια τρίγωνα σε μέγεθος και χρώμα; Τι χρώματα έχει ο χαρταετός; Πόσες φορές υπάρχει το κάθε χρώμα;

Ακολουθεί μία ιστορική αναφορά στη γέννηση του χαρταετού ως επινόηση των Ανατολικών λαών.

Στη συνέχεια μία αναφορά τι γιορτάζουμε την Καθαρά Δευτέρα στην Ελλάδα.

Τελευταία ερώτηση: Τι σχέδια έχουν πάνω οι χαρταετοί στην Ελλάδα;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου. Τα παιδιά χωρισμένα σε τρεις ομάδες επιλέγουν από διαφορετικά σχήματα χαρταετών με στόχο να ζωγραφίσουν τον δικό τους.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

5^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 6 Μαρτίου 2012

Καλλιτέχνης: Λουκάς Σαμαράς - Τίτλος έργου: Reconstruction # 105, 1979

Αριθμός παιδιών: 14 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η ένδυση αποτελεί μία από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου.

1^ο στάδιο: Συζήτηση παρατηρώντας σε φωτοτυπία το έργο του καλλιτέχνη.

Ερωτήσεις: Από τι υλικό είναι φτιαγμένο το συγκεκριμένο έργο; Τι νομίζετε ότι δείχνει το συγκεκριμένο έργο; Τι χρώματα έχουν τα υφάσματα; Γιατί πιστεύετε ότι ο καλλιτέχνης προτίμησε να χρησιμοποιήσει το ύφασμα ως βασικό υλικό για το έργο του; Που χρησιμοποιούμε υφάσματα και γιατί; Γνωρίζετε διάφορα είδη υφασμάτων; Η ενδυμασία ανήκει στις βασικές ανάγκες του ανθρώπου. Με τον όρο βασικές ανάγκες εννοείται ότι όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από το φύλο, το χρώμα και την καταγωγή τους έχουν κοινές ανάγκες για να επιβιώσουν. Η μοναδική διαφορά μεταξύ των ανθρώπων είναι οι τρόποι με τους οποίους καλύπτουν κάθε μία από αυτές τις ανάγκες τους. Μπορείτε να σκεφτείτε άλλες βασικές ανάγκες του ανθρώπου;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου πάνω σε κάρτα με υφάσματα σε διάφορα χρώματα και μεγέθη.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση.

6^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 9 Μαρτίου 2012

Καλλιτέχνης: Stephen Antonakos - Τίτλος έργου: The life of artist, 1963

Αριθμός παιδιών: 14 - Διάρκεια 1.30'

Στόχος: κάθε παιδί να μπορέσει να ιεραρχήσει τι αντικείμενα θεωρεί σημαντικά στη ζωή του, αν έπρεπε να τα τοποθετήσει μέσα σε ένα μαξιλάρι.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας σε φωτοτυπία το έργο του καλλιτέχνη.

Ερωτήσεις: Μπορείτε να περιγράψετε τι αντικείμενα έχει το έργο; Τι μπορεί να είναι το καφέ αντικείμενο που μέσα έχει βάλει όλα αυτά τα πράγματα; Γιατί πιστεύετε ότι διάλεξε όλα αυτά τα αντικείμενα για να φτιάξει το έργο του; Αν έπρεπε να διαλέξετε αγαπημένα σας αντικείμενα για να τα βάλετε μέσα σε ένα μαξιλάρι σαν αυτό του έργου, τι θα επιλέγατε;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου. Υλικά ένα μαξιλαράκι από ύφασμα και αγαπημένα αντικείμενα μέσα από την τάξη.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων – συζήτηση.

7^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 13 Μαρτίου 2012

Καλλιτέχνης: Παύλος - Τίτλος έργου: Οι σημαίες της Ευρώπης, 1985

Αριθμός παιδιών: 15 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η μάθηση τι είναι και πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και η παρατήρηση της σημαίας της κάθε χώρας.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας σε φωτοτυπία το έργο του καλλιτέχνη.

Ερωτήσεις: Τι νομίζετε ότι βλέπετε; Από τι υλικό είναι φτιαγμένες οι σημαίες; Ποιες σημαίες, από αυτές που φαίνονται, γνωρίζετε σε ποια χώρα ανήκουν; Γνωρίζετε τι είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση;

Στη συνέχεια παρουσίασα τις σημαίες, σχεδιασμένες πάνω σε χοντρό χαρτόνι:

Τελευταία ερώτηση Ποια σημαία σου αρέσει περισσότερο;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου Σχεδιάζω τη δική μου σημαία με μαρκαδόρους και ξυλομπογιές.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

8^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 16 Μαρτίου 2012

Καλλιτέχνης: Αλέξης Ακριθάκης - Τίτλος έργου: Δώδεκα ιστορίες, 1974

Αριθμός παιδιών: 15 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: η σύνδεση του ζωγραφικού έργου με την αφήγηση ιστοριών.

1^ο στάδιο: Συζήτηση παρατηρώντας το αντίγραφο του έργου. Οι μαθητές προσπάθησαν να μαντέψουν τι μπορεί να συμβαίνει στην κάθε ιστορία.

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου σε ένα χαρτί A4, το οποίο ήταν χωρισμένο σε τέσσερα ίσα μέρη και θα έπρεπε να σκεφτούν μια ιστορία με τέσσερις σκηνές, χρησιμοποιώντας μαρκαδόρους και ξυλομπογιές.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

9^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 27 Μαρτίου 2012

Καλλιτέχνης: Βλάσης Κανιάρης - Τίτλος έργου : Άτιτλο, 1971

Αριθμός παιδιών: 16 - Διάρκεια 1.30'

Στόχος: μαθαίνω για την προστασία του περιβάλλοντος.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας το έργο σε φωτοτυπία.

Ερωτήσεις: Σε ποια κατηγορία ανήκει το συγκεκριμένο έργο: ζωγραφική, γλυπτό, φωτογραφία ή εγκατάσταση; Να περιγράψετε το συγκεκριμένο έργο. Τα υλικά που

έχει χρησιμοποιήσει ο καλλιτέχνης για το έργο είναι καινούργια ή παλιά; Αν έπρεπε να φτιάξετε ένα έργο από άχρηστο υλικό, τι θα χρησιμοποιούσατε; Πως μπορούμε να προστατεύσουμε το περιβάλλον; Με τι τρόπους;

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου. Κάθε παιδί έπρεπε να ζωγραφίσει, με μαρκαδόρους και ξυλομπογιές, πάνω σε κάποια ενότητα σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος: οι καθαρές θάλασσες, η καθαρή γειτονιά, λιγότερα καυσαέρια, η ανακύκλωση, η προστασία του δάσους, η μείωση της σπατάλης του νερού, η λιγότερη κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος και όχι στις πλαστικές σακούλες.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

10^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - 3 Απριλίου 2012

Καλλιτέχνης: Chryssa (Χρύσα Βαρδέα) - Τίτλος έργου: Denise Rene Exhibition
Poster, New York, 1973

Αριθμός παιδιών: 17 - Διάρκεια 1.30΄

Στόχος: Η σύνδεση του προφορικού λόγου με τον γραπτό.

1^ο στάδιο Συζήτηση παρατηρώντας το αντίγραφο του έργου.

Ερωτήσεις: Τι νομίζετε ότι δείχνει το συγκεκριμένο έργο; Σαν θυμίζουν κάποια από τα γράμματα του ελληνικού αλφάβητου; Με τι χρώματα είναι ζωγραφισμένο το έργο; Γιατί χρειαζόμαστε τα γράμματα;

Μετά προσπαθούσαν να βρίσκουν λέξεις με το κάθε γράμμα.

2^ο στάδιο Δημιουργία εικαστικού έργου σε ένα χαρτί Α4, πάνω στο οποίο είχα γράψει αχνά το όνομά τους, να ζωγραφίσουν χρησιμοποιώντας μαρκαδόρους και ξυλομπογιές.

3^ο στάδιο Παρουσίαση έργων - συζήτηση

Ενδέκατη Συνάντηση - 24 Απριλίου 2012 - Ανακεφαλαίωση

Συμμετοχή: 16 παιδιά. Έχοντας σε φωτοτυπία τα έργα των καλλιτεχνών άρχισα να τους τα δείχνω, προσπαθώντας να τους θυμίσω και το βασικό στόχο του κάθε έργου. Τα περισσότερα παιδιά θυμόντουσαν τις περιγραφές που είχαν δώσει και γενικότερα όλα όσα είχαμε συζητήσει για το κάθε έργο. Στο τέλος ζήτησα να επιλέξει το κάθε παιδί το αγαπημένο του έργο.